

ล

ลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555

The Outstanding Characteristics of Political Poems between 2007 and 2012

- **ปรมาภรณ์ ลิ้มปีเลิศเสถียร**
- สาขาวิชาภาษาไทย
- คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
-
- **Paramaporn Limlertsathien**
- Department of Thai Language
- School of Humanities and Applied Arts
- University of The Thai Chamber of Commerce
- E-mail: Paramaporn_Lim@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ในด้านเนื้อหา แนวคิด กลวิธีทางวรรณศิลป์ และบทบาทของร้อยกรองที่มีต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรม กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากหนังสือพิมพ์มติชน เดลินิวส์ คมชัดลึก ข่าวสด ผู้จัดการออนไลน์ และในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ใช้วิธีวิจัยทางสังคมวิทยาและประวัติศาสตร์การเมือง ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะเด่นด้านเนื้อหาแนวคิด มีทั้งการวิพากษ์ วิจารณ์บุคคลและนโยบายการปกครองควบคู่ไปกับการแนะนำสั่งสอนตักเตือนให้ทั้งสองฝ่ายตระหนักรู้ พิจารณาสິงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบและรอบด้าน อีกทั้งกระตุ้นเตือนสติประชาชนไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใด วิฤติการณ์ทางการเมืองสมัยนี้ได้ก่อให้เกิดโคกนาฏกรรม กวีได้แสดงแนวคิดทางมนุษยธรรม เพื่อมุ่งปฏิเสธรการใช้ความรุนแรง สร้างสำนึกให้ตระหนักในคุณค่าของชีวิตมนุษย์ และประสงค์ให้สังคมกลับมาสงบสุขอีกครั้ง ทั้งนี้ กวีสามารถสืบขนบฉันทลักษณ์และกลวิธีทางวรรณศิลป์

มาปรับประยุกต์เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาพร้อมสมัยได้อย่างประสม กลมกลืน ลักษณะเด่นด้านบทบาท มีบทบาทเด่นทั้งต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรม ในฐานะเป็นกวีนิพนธ์เพื่อชีวิต เป็นวรรณกรรม บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองร่วมสมัย และเป็นเครื่องมือประกาศอุดมการณ์ของกวีที่มีแนวคิดทางการเมืองแตกต่างกัน ประการสำคัญคือมีลักษณะเด่นด้านการสอดแทรกทัศนคติอันอุดมด้วยพลังปัญญา และมีลีลาภาษาที่สื่อความคิด อันอุดมด้วยพลังวรรณศิลป์

คำสำคัญ: ร้อยกรองการเมือง พ.ศ. 2550-2555

Abstract

This research aimed to study the political poems between 2007 and 2012, focusing on the outstanding form, content, ideas, and literary devices as well as their roles affecting society and politics. Samples were selected poems, published in 5 daily newspapers (Matichon, Daily News, Komchadluek, and Kao Sod, ASTV Online) and including 3 weekly magazines (Matichon Sud Sapda, Nation Sud Sapda, and Siamrath Sapda Wicharn). The data were analyzed by using a sociological and political history approach. The result found that the content and comments on persons and administration policy have been prominent. There were also advices and lessons, to educate supporters from different groups to consider the situation carefully and warn them not to be the victims of any political parties. Political crisis causes tragedy. Poets have shown mankind humane concepts in order to stop violence, creating appreciation in the value of life and to bring back peaceful society Poets have adapted prosody and literary art well in order to harmoniously pass on contemporary content to Thais. As life appreciation poetry, it has played remarkable roles toward society and politics to record literature of contemporary political history. It also served as tools for announcing their different political ideology. Distinguished poets' opinions has been full of wisdom, power and literary style, enriched with thinking and tour de force.

Keywords: Political Poems, A.D. 2007-2012

บทนำ

ในช่วง พ.ศ. 2550-2555 สถานการณ์ทางการเมืองของไทยได้มาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกวาระหนึ่ง ทั้งนี้มาจากเหตุปัจจัยหลายประการที่มีผลสืบเนื่องกัน กล่าวคือ นับตั้งแต่หลังเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สังคมเกิดความคิดเห็นที่แตกแยกออกเป็นสองฝ่ายอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับการรัฐประหารครั้งนี้ เพราะเชื่อว่ารัฐบาลทักษิณ ชินวัตร บริหารประเทศอย่างไร้ประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน เอื้อประโยชน์ให้แก่วงศ์ตระกูลและกลุ่มคนใกล้ชิด ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่ง เห็นว่าการโค่นล้มอำนาจรัฐเป็นการกระทำที่ละเมิดกฏกติกาในระบอบประชาธิปไตย และการพิพากษา กล่าวโทษให้ร้ายต่อนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร นั้นมีที่มาจากกลุ่มทหารและมีอำนาจครอบงำเป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังการดำเนินคดีกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้นได้ก่อให้เกิดวาทกรรมการเมือง ดังเช่น “สองมาตรฐาน” เพื่อชี้ให้เห็นว่า การกระทำของผู้ยึดอำนาจการปกครองในครั้งนี้ขาดความชอบธรรมทั้งระบบนิติรัฐและนิติธรรม

เมื่อพิจารณาร้อยกรองการเมือง ในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ที่ตีพิมพ์ในนิตยสารรายสัปดาห์ และในหนังสือพิมพ์รายวัน และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ต่าง ๆ พบว่า มีเนื้อหา แนวคิดด้านการเมืองที่แตกแยกออกเป็นสองขั้วอย่างชัดเจน สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงนี้ได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของสังคมในหลายมิติ ความแตกแยกดังกล่าวได้ขยายวงกว้างไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และยิ่งขยายลึกไปถึงระดับครอบครัว ชุมชน แม้ภาครัฐจะพยายามเรียกร้องให้เกิดความปรองดอง สมานฉันท์ แต่ความคิดเห็นที่แตกแยกนี้ก็ยังคงดำรงอยู่ และยากที่จะผสานให้เป็นหนึ่งได้ในระยะเวลาอันสั้น

สังคมมีสภาพเป็นเช่นใด วรรณกรรมก็เป็นเช่นนั้น วรรณกรรมกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น “วรรณกรรมจึงเปรียบได้กับ “อาวุธ” นักเขียนเป็น “นักรบ” และเป็น “ทัพหน้าของประชาชน” มาทุกสมัย เมื่อกาลเวลาผ่านไปสังคมเปลี่ยนไป วรรณกรรมซึ่งสัมพันธ์แนบแน่นกับชีวิตย่อมแปรเปลี่ยนไปด้วย” (رينฤทัย ลัจจพันธุ์, 2541: 79) เช่นเดียวกับในยุคการเมืองแบ่งสี แยกขั้ว เกิดความคิดทางอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน ล้วนมีผลต่อการสร้างวรรณกรรม “บทกวีเพื่อชีวิตจึงอาจถือได้ว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง เพราะเนื้อหาและแนวคิดในบทกวีเพื่อชีวิตส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความคิดของกวีในเชิงตัดสิน “คุณค่า” ว่าสังคมหรือรัฐบาลในขณะนั้น “ดี” หรือ “เลว” อย่างไร สารที่กวีเสนอไว้ในบทกวีเพื่อชีวิต จึงมักสะท้อน “ปัญหา” หรือ “ปรากฏการณ์” ทางการเมืองบางประการในยุคที่บทกวีนั้นเขียนถึง” (ภิญโญ กองทอง, 2544: 15-16)

จากข้อคิดเห็นที่แตกต่าง หลากหลาย ส่งผลให้บทร้อยกรองในช่วงนี้มีความเข้มข้น สอดรับกับวิกฤติการณ์ของสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ “ไม่ว่าบ้านเมืองจะเป็นอย่างไร นักเขียนหรือกวีไม่เคยโกหก หลอกหลวงประชาชนเลย” (ชมัยภร แสงกระจ่าง, 2550: คำนำ) ร้อยกรองการเมืองจึงมีความน่าสนใจในแง่ของการผสมผสานความจริงทางประวัติศาสตร์กับทัศนคติและศิลปะในการประพันธ์ของกวี นอกจากนี้ ร้อยกรองการเมืองยังแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าสังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ร้อยกรองการเมืองยังคงมีบทบาทหน้าที่ มีพลังปลุกเร้ากระตุ้นจิตสำนึก และชี้ให้เห็นความอับลัทธิบางด้านของสังคมได้

ผู้วิจัยจึงมีคำถามในการวิจัยว่า ร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 มีเนื้อหา แนวคิดที่พลวัตไปตามสภาพสังคมหรือไม่ อย่างไร และสามารถ

แบ่งข้อความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนอย่างไร ส่วนด้านรูปแบบและกลวิธีทางวรรณศิลป์ กวีสิบชนบร้อยกรองในสมัยอดีต หรือได้สร้างสรรค์รูปแบบใหม่หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ยังคงมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคมการเมือง และวงวรรณกรรมได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 โดยศึกษาทั้งในด้านรูปแบบเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีทางวรรณศิลป์
2. เพื่อศึกษาบทบาทร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ที่มีต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะบทร้อยกรองที่มีเนื้อหาแนวคิดทางการเมือง “อันครอบคลุมตั้งแต่ความหมายของคำว่าประชาธิปไตย การเมือง การปกครอง สิทธิเสรีภาพ ภาวะธรรมาภิบาล รวมไปตลอดทั้งค่าและความหมายของประชาชน และค่าความหมายของความเป็นคน” (ไพลิน รุ่งรัตน์, 2550: 16) ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสารสุดสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555 โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกนิตยสารสุดสัปดาห์และหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งมีคอลัมน์วรรณกรรมร้อยกรองที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและการเมือง และตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องดังต่อไปนี้ นิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ นิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ หนังสือพิมพ์

เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์คมชัดลึก และ ASTV ผู้จัดการ (Online)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ช่วงระยะเวลาที่ศึกษาเป็นสถานการณ์ทางการเมืองภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2555 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ผลงานวิจัย ตำรา หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และบทกวีที่ตีพิมพ์ในนิตยสารสุดสัปดาห์ ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสังคม การเมือง และที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์ (Online) เป็นต้น ซึ่งมีทั้งบทกวีของกวีที่มีชื่อเสียงและกวีทั่วไป ดังเช่น เยาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ในบท “ออกไป”, “หยุดน้ำเน่า”, “มะเร็งเมือง”, “พฤษภาประชาชน”, “ต้านศัตรู”, “ผู้แทน” “กากีใหม่”, “เครื่องจักรไม่แบ่ง”, “สูตรการเมือง”, “โจรภิวัตน์”, “ยุติธรรม”, “ตุลาณูสติ”, อัคนี หฤทัย ในบท “ตาคินกะตานา”, “คำแถลงสี่เลือด”, “โฟนอิน”, “เพลงยาวพยากรณ์กรุงรัตนโกสินทร์”, “ตายเพื่อใคร”, “ไม่มีใครอ่านบทกวีของฉันเลย”, “ประชุมลับ”, “เรื่องของสี่และศาล” ไพวรินทร์ ขาวงาม ในบท “ปลุกตื่น ต่อสู้ เรียนรู้ เปลี่ยนแปลง”, “คำถามข้ามไทย”, “นักการเมืองยังหลับ? ประชาชนตื่นแล้ว”, “ร้ายพิสดาร”, “เชื้อชาติสุดท้าย” คมเลนส์ ในบท “มาละเหวย มาละวา”, “ภาคภูมิไทย”, “เลิกเป่าตีกว่า”, “แอนิมอลฟาร์ม”, “รัฐบาล”, “การเมือง”, “อย่าลืมนอย่าหลง” คักดีสิริ มีสมสืบ ในบท “สี่มีศรี”, “เจิม”, “อย่าวางใจ”,

“เธอคือเขา”, “ลำดัดลำตาย”, “คำขวัญเจ้าขุนทอง”, “ทุกซ์จะเลื่อนร่างไปไม่ช้านาน”, “ดอกเอ๋ย”, “เก้าสิบเอ็ด”, “อารยยุทธ์” ร้อย บานบุรี ในบท “กำลังนี้”, “เพื่อน”, “ยุ่ง”, “รากหญ้า”, “19 กันยา”, “วังเวง”, “ชาติ”, “ยุติ”, “ที่นี่” นายทิวา ในบท “ทั้งหมดล้วนมวลชนทุกคนไทย”, “สวัสดิ์ปรองดอง”, “ฎีกาแผ่นดิน”, “เชื้อข้าว”, “คำฟ้อบอกเรา”, “เดิมพันประเทศไทย”, “อย่าให้ใครแหกตาประชาชน”, “ประชาชนไม่ใช่ตัวประกัน”, “ตามยถากรรม”, “แฟมิลีคาบิเนต”, “เสียงเตือนจากตัวจริง” “สงครามไม่รู้จบ”, “จุดไฟให้แผ่นดิน” อินถา ร้องว้าวแดง ในบท “เพลงยาว ร.ศ. 226.” “เหมือนถูกกะจังงังแล้วครานี้”, “อะไรจะท่วมสยามหลังน้ำท่วม”, “ยังไปทางนี้...หรือที่รัก”, “เพียงเพื่อให้ ๗พณฯ ได้คืนทุน” เป็นต้น

2. ศึกษาวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) โดยสัมภาษณ์นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และอักษรศาสตร์ จำนวน 9 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. อุไรวรรณ ธนสถิตย์ รองศาสตราจารย์ วิฑายากร เชียงกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัญญา สังขพันธานนท์ นางรสนา โตสิตระกูล นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์ นายสันติสุข โสภณศิริ ดร. โชคชัย สุทธาเวช ดร. พิเชฐ แสงทอง และอาจารย์จูนรัช กองทอง

จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยใช้ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยทางสังคมวิทยาและประวัติศาสตร์ทางการเมือง (Social and Political History Approach) ตามแนวทฤษฎีวรรณกรรมกับสังคม ของ เวลเลกและวาร์เรน (Wellek and Warren)

และทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอรายงานในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้เข้าใจลักษณะเด่นของเนื้อหาและแนวคิดของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550 - 2555 เพื่อให้คนในสังคมได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของกวีที่มีต่อวิกฤติการณ์การเมืองไทย
2. ทำให้เข้าใจรูปแบบและกลวิธีทางวรรณศิลป์ของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 เพื่อแสดงให้เห็นความสามารถในการใช้ภาษาของกวีร่วมสมัย
3. ทำให้เข้าใจบทบาทของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 ที่มีต่อสังคมการเมือง และวรรณกรรม เพื่อแสดงพันธกิจของกวี และในฐานะที่เป็นกวีนิพนธ์เพื่อชีวิต
4. สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนวิชา วรรณกรรมกับสังคม วรรณกรรมปัจจุบันที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา ลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในช่วง พ.ศ. 2550-2555 สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะเด่นด้านแนวคิดในบทร้อยกรองที่คัดเลือกมาศึกษา 680 บท ได้ว่า มีแนวคิดหลัก 11 แนวคิดสามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังตารางและแผนภูมิแสดงแนวคิดต่อไปนี้

แนวคิด	จำนวน
การประณามพฤติกรรมนักรบการเมือง	177
ต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ระบอบทักษิณ และนโยบายประชานิยม	80
สะท้อนความขัดแย้ง การขาดความสามัคคี และเรียกร้องให้ปรองดองสมานฉันท์	78
วิพากษ์ วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล	71
ปลุกกระดมมวลชนให้เชื่อมั่นในพลังของตน	62
เรียกร้องสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค	45
ต่อต้านการใช้ความรุนแรงปราบปรามประชาชน	44
ดักเตือนประชาชนให้มีวิจรรณญาณ รู้เท่าทันการเมืองและนักรบการเมือง	42
ต่อต้านเผด็จการทหาร	35
วิพากษ์บทบาท หน้าที่ของศาล และเรียกร้องความยุติธรรม	24
เทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสน์ กษัตริย์	22
รวม	680

แนวคิดการประณามพฤติกรรมนักรบการเมืองเป็นแนวคิดที่พบมากที่สุด กวีต่างชี้ให้เห็นว่า นักรบการเมืองยังทำหน้าที่ไม่เหมาะสมในหลากหลายประการ นักรบการเมืองจึงมีภาพลักษณ์เป็นลบในสายตาของกวี ดังตัวอย่าง

<p>พอรະซังหั่งหั่งวังเวงแว่ว กลางสังคัมมิตดับและอับจน ทั้งพรรคใหม่พรรคเก่าเนาสนิท แล้วจะให้เลือกใคร (หนักใจจัง)</p>	<p>“การเลือกตั้งมาแล้ว” ก็สับสน ประชาชนธรรมดาละล้าละลัง ถ้าต้องไปใช้สิทธิ์ (กฎหมายสั่ง) เหมือนถูกนะจ้งจ้งแล้วครานี้</p>
---	---

(อินตา ร้องว้าวแดง, 2554: 21)

ส่วนแนวคิดลำดับต่อไปที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ แนวคิดต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ระบอบทักษิณ และนโยบายประชานิยม แนวคิดสะท้อนความขัดแย้ง การขาดความสามัคคี และเรียกร้องให้ปรองดองสมานฉันท์ รวมทั้งแนวคิดการวิพากษ์ วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล กวีมุ่งเสนอให้เห็นปัญหาดังกล่าว ดังตัวอย่าง

<p>แต่วันนี้เสรีภาพถูกทาบทับ “อำนาจเงิน” หอมหวานถูกหวานวาง ประชาธิปไตย เผด็จการทุนนิยม ย้ายเปลี่ยนทิศไปขวานาวากวน</p>	<p>การเมืองไทยพลิกกลับสับหัวหาง เกิดสงครามแบ่งข้างประชาชน สอดประสานผสมกันสับสน จนต่างคนต่างไม่เข้าใจกัน</p>
---	---

(นิราศ นรินทร์, 2551: 107)

เมื่อสังคม การเมือง เริ่มประสบปัญหามากขึ้น ภาครัฐเริ่มใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มข้น จริงจัง จึงมีบทวิพากษ์ที่เสนอแนวคิดปลุกระดมมวลชนให้เชื่อมั่นในพลังของตน แนวคิดเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค และแนวคิดต่อต้านการใช้ความรุนแรงปราบปรามประชาชน เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ คู่ขนานไปกับแนวคิดดั้งเดิม ให้ประชาชนมีวิจรรณญาณ รู้เท่าทันการเมืองและนักการเมือง แนวคิดต่อต้านเผด็จการทหาร แนวคิดวิพากษ์ บทบาท หน้าทีของศาล และเรียกร้องความยุติธรรม และแนวคิดเทิดทูน สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นลำดับ ถัดมา ดังตัวอย่าง

ตื่นเกิดวีรชาติเชื้อ	ชาวสยาม
ถูกกดขี่คุกคาม	เข่นร้าย
ปิดหูปิดปากปราบ	ปืนปราบ
เผด็จการบ้าบ้าย	บิตเบียน

(ปيناก, 2553: 59)

ผลการวิจัยลักษณะเด่นด้านคำประพันธ์ในร้อยกรองการเมืองสมัยนี้ พบว่า กวีสามารถเลือกสรรถ้อยคำ มาสื่อแนวคิดทางการเมืองร่วมสมัย เพื่อวิพากษ์ วิจรรณ นักการเมือง ผู้ปกครอง ในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่าง คมคาย น่าขบคิด ดังตัวอย่างการเล่นคำกับเสียงและความหมาย ต่อไปนี้

สงคราม สาดสีเฮาสีสาด	เป็นสีประหลาดอย่างสื่อล้น
สีเปลี่ยน แม่สี เข้าตีกัน	ให้ ลูกสี สร้างสรรค์เข้าพันดู
สี เคยร่วม สี กลับห้าหัน	สีใคร สี มัน สี ข้างดู
สี เสียดเสียด สี ดีแต่กู	สี แยกกันอยู่เพื่อย่ำยี

(นายทิวา, 2555: 20)

กวีได้สรรคำที่เรียบง่าย มาสื่อสาร เพื่อสะท้อนสภาพสังคมที่เกิดขึ้นว่า มีภาวะไม่ต่างไปจาก “สงคราม” โดยนำคำว่า “สี” มาเล่นเพื่อสื่อความหมายในหลายระดับ ตั้งแต่ “สี” ที่เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของทั้งสอง ฝ่าย ทั้ง “แม่สี” และ “ลูกสี” ต่างมุ่งทำสงคราม “สาดสี” “เสียดสี” และ “ป้ายสี” ซึ่งสะท้อนวิกฤติความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในสมัยนี้ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับการเลือกใช้โวหาร ภาพพจน์ได้ตามขนบเดิม กวีใช้อุปลักษณ์ อุปมา บุคลาธิษฐาน อติพจน์ เพื่อสะท้อนสภาพสังคม อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสถานการณ์บ้านเมือง ดังตัวอย่าง การใช้อติพจน์ มาแสดงความคับแค้นใจ และปรารถนาให้สังคมกลับมาสงบสุขดังเดิมได้อย่างเข้มข้น ดังตัวอย่าง

ก จะหียบแผ่นฟ้ามาขยี้	ก ระชากรมหาสมุทร ท รณี มาแหวกอก
ก ระทึบกระแทกห้วยละหาร ท ารอุทก	เพื่อฉวยฉกแสวงหาชายชาติรี
ยามนี้มีใครบ้างจะกู้ชาติ	เมื่อบ้านเมืองถึงอุบาทว์เป็นบัดสี
ท ั้งกินทั้งกัดฟัดฟันหัน ท รณี	ทั้งพระสงฆ์องค์ชีไม่มีแคล้ว

(ยอดธง ทับทิวไม้, 2554: 23)

กรียังคงสืบขนบฉันทลักษณ์โบราณได้ครบทุกประเภท ฉันทลักษณ์ที่กรียเลือกใช้มากที่สุด เมื่อจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ ร่าย ลิลิต นอกจากนี้ กรียยังสามารถนำลีลาคำประพันธ์ตามขนบมาสื่อความคิดร่วมสมัยได้อย่างกลมกลืน ดังเช่น การนำอินทวิเชียรฉันท์ ซึ่งมีลีลาสั้น กระชับ มีความสง่างามในทั้งด้านเสียงและจังหวะมาเดินเรื่อง เพื่อสื่อให้เห็นภาพความระทมทุกข์ของแผ่นดินได้อย่างชัดเจน การใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับข้อสังเกตของนักวิชาการวรรณคดีที่ว่า “แม้กรียส่วนใหญ่จะเชื่อมั่นในแนวความคิดของศิลปะเพื่อชีวิต ศิลปะเพื่อประชาชน ที่เน้นความ “ง่าย” ของการสื่อสาร แต่กรียเพื่อชีวิตก็มักจะนำฝีมือทางวรรณศิลป์ที่มีนั้น มาเป็นเครื่องมืออย่างเต็มรูปแบบในการสื่อสารแนวความคิดเชิงอุดมคติ” (สุมาลี วีระวงศ์ และคณะ, 2544: 400)

แผ่นดินระทมทุกข์	ทวยศุภประลัยลาญ
ปวงราษฎร์ลิรัวราน	ปฐพีจะเดือดแดง
ไฟใต้ก็ลุกไหม	ปะทะโถมและร้อนแรง
เหตุการณ์มีเปลี่ยนแปลง	นิรลชุนิกรไทย
การเมืองสะบัดหนาว	มิลกาวกระจ่างใส
ขัดแย้งระแวงภัย	ปฏิบัติกระหว่างกัน
แบ่งสีและแบ่งฝ่าย	ฤจะหมายสมานฉันท์
อย่าหวังสุขานันท์	วิปริตรราดล

(เชาว์ศิลป์ จินดาละออง, 2552: 81)

ในการวิจัยด้านบทบาทหน้าที่ของร้อยกรองการเมืองในช่วงวิกฤติความขัดแย้งสมัยนี้ จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร และจากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ สังคม พบว่า ร้อยกรองการเมืองยังคงมีบทบาททั้งต่อสังคม และการเมือง ดังคำกล่าวของวิทยากร เชียงกูล ต่อไปนี้

บทร้อยกรองการเมือง ยังมีบทบาทต่อสังคมปัจจุบันอยู่บ้าง ดังจะเห็นได้จาก มีบทกวีที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร วารสาร การเมือง แต่สิ่งหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดคือ บทบาทของกรียที่มีต่อปัญหาบ้านเมืองมีความหลากหลายมากกว่าเก่า ทั้งนี้ เพราะสังคมมีปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น กรียหลายคนแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน กริมองปัญหาสังคม การเมือง เป็นคู่ตรงข้ามแบบ ดำ ขาว มากเกินไป จึงทำให้กรียขาดวุฒิภาวะในการมองปัญหาไปข้างหน้า การนำเสนอมุมมองเพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชนเป็นหลักยังสับสน ไม่ชัดเจน ตัวกรียจึงสับสนได้ ดังนั้น กรียจึงควรวางตัวเป็นกลาง แต่ถ้ากรียมีความโน้มเอียงมาทางฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ย่อมไม่เป็นผลดีทั้งต่อตัวกรียเอง และต่อสังคม ฉะนั้น สิ่งที่ควรเป็นพันธกิจสำคัญของกรีย คือ ควรโน้มน้าวให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อส่วนรวมที่ถูกต้อง หรือแสดงทัศนะที่มีต่อสังคมในภาพรวม ควรมองปัญหาสังคมในภาพกว้างมากกว่าที่เป็นอยู่ (วิทยากร เชียงกูล, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

ร้อยกรองการเมืองยังมีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละฝ่าย พร้อมกับกระตุ้นเตือนให้ผู้มีอำนาจปกครองประเทศรับผิดชอบต่อหน้าที่ และใช้อำนาจปกครองอย่างถูกต้องตามครรลอง

คลองธรรม กวีได้ชี้แนะให้ภาคประชาชนมีวิจารณ์ญาณ รู้เท่าทันการเมืองและไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใด และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักในพันธกิจที่ควรมีต่อสังคม การเมือง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ รสนา โตสิตระกูล ที่ได้แสดงทัศนะต่อ บทบาทหน้าที่ของกวี และการแต่งบทกวี ไว้ดังนี้

บทกวีจัดเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่ง กวีควรมีพันธกิจสำคัญ คือ ต้องสร้างงานเพื่อ รับผิดชอบต่อสังคม การเมือง รับผิดชอบต่อผู้ไม่ต่างกวีจะเป็นกลุ่มการเมืองฝ่ายใด ย่อมหาแนวทาง สื่อสารอุดมการณ์แนวคิดของตนเองสู่ประชาชน ส่วนกวีจะสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนเห็น ด้วยมากหรือน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประพันธ์ของกวี บทกวีดี ๆ จะ กระตุกใจ และสามารถหยั่งลึกลงไปในความรู้สึกของผู้อ่าน และมีอิทธิพลมากพอที่จะปลุกเร้า หรือให้ประชาชนเห็นพ้องต้องกันได้ ประการสำคัญกวีที่ดี ควรสื่อสารอุดมคติที่ดีต่อสังคม ซึ่งต้องประกอบไปด้วยความจริง ความดี และความงาม ถ้ากวีสามารถสะท้อนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ชัดเจน เฉกเช่นบทกวีในสมัยอดีต ก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีกว่าเดิม ได้ (รสนา โตสิตระกูล, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

ในด้านบทบาทของร้อยกรองการเมืองที่มีต่อวรรณกรรม แม้จะมีบทบาทหน้าที่ ในฐานะเป็นการสืบทอด สายธารวรรณกรรมได้แก่บทกวีนิพนธ์เพื่อชีวิตในยุคอดีตก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่ต่างกัน คือ บทร้อยกรองการเมือง สมัยนี้กลับมีพลังน้อยกว่าในสมัยอดีต สาเหตุที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากความเจริญด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร มีส่วนทำให้กวีสามารถเผยแพร่ ถ่ายทอดบทร้อยกรองการเมืองออกสู่สาธารณชนได้อย่างรวดเร็ว และอย่าง ไม่มีข้อจำกัด ข้อเขียนของกวีจึงขาดพลังเหนียวโน้มใจให้ผู้อ่านได้มีสำนึกร่วมทางสังคม และไม่อาจก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงสังคมได้ในทัศนะของนักวิชาการด้านวรรณกรรม ร้อยกรองการเมืองสมัยนี้จึงเป็นเพียงบทกวีเฉพาะ กิจที่สร้างขึ้นตามบริบทสังคมเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม บทร้อยกรองยังคงเป็นบันทึกหน้าหนึ่งในประวัติศาสตร์ การเมืองร่วมสมัย ที่สามารถสะท้อนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมได้เสมอมา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

ปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ หลายช่องทางมากขึ้น โดยเฉพาะสื่อโซเชียล มีเดีย อาทิ อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ซึ่งมีอิทธิพลมาก ทำให้ช่องว่างระหว่างผู้สร้างกับผู้เสพหายไป กวีอาศัย ช่องทางในการสื่อสารสมัยใหม่ เป็นพื้นที่แสดงตัวตนต่อผู้อ่านที่มีความคิด ความเชื่อ ในกลุ่ม เดียวกับกวีเท่านั้น ถ้าบทกวีจะสามารถมีบทบาทต่อผู้อ่านได้ตั้งสมัยก่อน กวีต้องสร้างผลงาน สู่สังคมเพียงไม่กี่บท และบทนั้นต้องมีแรงกระแทกใจ หรือปลุกเร้า ให้ประชาชนเกิดสำนึกที่ดึงาม ต่อสังคมร่วมกันได้ ส่วนการแสดงทัศนะวิพากษ์ วิจารณ์การเมืองในเฟซบุ๊กอย่างต่อเนื่อง และขาดความเป็นกลาง ทำให้บทบาทหน้าที่ในการเชื่อมประสาน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ ผู้อ่านหายไป โดยเฉพาะการใช้ถ้อยวาจาที่เป็น Hate Speech กลับสร้างความเกลียดชัง บ่อนเซาะ ทำลาย กวีหลายคนที่เคยเป็น “รูปเคารพ” ของคนในวงวรรณกรรมอย่างไร้ความ ยำเกรง ปรากฏการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่า ตราบใดที่กวียังแบ่งข้าง แบ่งฝ่าย ไม่ยกตนอยู่เหนือปัญหา ความขัดแย้ง และมองปัญหาที่เกิดขึ้นรอบด้านอย่างเข้าใจ พันธกิจกวีก็จะหมดความศักดิ์สิทธิ์ กวีไม่ได้ทำบทบาท ภาระหน้าที่ ตามที่ควรจะเป็น หากเป็นการสร้างบทกวีเฉพาะกิจขึ้นตาม บริบทสังคมเท่านั้น (พิเชฐ แสงทอง, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2557)

สรุปและอภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในช่วงระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2550-2555 ภายหลังจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คมข.) ได้รัฐประหาร ยึดอำนาจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และต่อเนื่องมาถึงสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กล่าวได้ว่า เป็นช่วงที่การเมืองไทยขาดเสถียรภาพอย่างมาก ปรากฏการณ์ความแตกแยกของสังคม การเมืองสมัยนี้ได้ถูกบันทึกไว้ในบทร้อยกรอง การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านร้อยกรองการเมืองในช่วงสมัยนี้ จากการวิจัย พบว่า กวีต่างมุ่งแสดงบทบาทของตนอย่างตรงไปตรงมา เมื่อกวีตระหนักถึงความล้มเหลวของสังคม อันเนื่องมาจากวิกฤติความขัดแย้งทางความคิดที่มีต่อการเมืองที่แตกต่างกัน กวีก็พร้อมที่จะบันทึกปรากฏการณ์ของสังคม การเมือง โดยมุ่งเตือนสติผู้คนในสังคม ทั้งที่เป็นผู้นำและประชาชนทั่วไป ขณะที่บางคนใช้บทร้อยกรองเป็นเครื่องมือแสดงเจตนาารมณ์ ประกาศจุดยืนเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมือง และโน้มน้าวให้ผู้อ่านมีแนวคิดทางการเมืองในแนวทางเดียวกับตน อย่างไรก็ตาม กวีต้องการให้สังคมมีความปรองดอง สมานฉันท์ได้อย่างเป็นรูปธรรม กวีส่วนใหญ่จึงยังคงมีพันธกิจ มีสำนึกทางสังคม พร้อมทั้งจะถ่ายทอดทัศนะของตนไว้ในบทกวี แม้ว่าทัศนะกวีที่ปรากฏนั้นจะมีอาจสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้นได้ตามความคิดนึกอันเป็นอุดมการณ์ของกวีแต่ละคนได้ทั้งหมด แต่อาจกล่าวได้ว่า กวีได้ทบทวนหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรมอย่างเต็มกำลังและความสามารถ

การศึกษาแนวคิดที่เป็นลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในสมัยนี้ ได้ข้อค้นพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการ

ประณามพฤติกรรมนักการเมืองเป็นแนวคิดที่พบมากที่สุด กวีอาจจะตระหนักรู้พฤติกรรมนักการเมือง จากข้อมูลข่าวสารแหล่งต่าง ๆ และกวีจำนวนหนึ่งได้แสดงทัศนะต่อบุคคลเหล่านี้ผ่านบทร้อยกรอง โดยสะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน การที่กวีได้ประณามพฤติกรรมนักการเมืองเช่นนี้ อีกนัยหนึ่งแสดงว่ากวีประสงค์ให้ประเทศชาติมีนักการเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นคุณลักษณะของนักการเมืองในอุดมคติที่สังคมต้องการ

จากการศึกษาแนวคิดต่อต้านระบอบทักษิณหรือระบอบทุนนิยม และแนวคิดเรียกร้องให้ทุกคนในชาติปรองดอง สมานฉันท์ จะเห็นได้ว่า มีจำนวนที่ห่างกันไม่มาก สะท้อนให้เห็นว่ากวีต่างตระหนักในความสำคัญของปัญหาที่กำลังเป็นประเด็นในสังคมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน สำหรับแนวคิดต่อต้านระบบทุนนิยมหรือต่อต้านระบอบทักษิณ กวีจำนวนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าระบบดังกล่าวเป็นระบบที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องมากกว่าประเทศชาติ อีกทั้งเป็นระบบที่หลอกลวงประชาชนให้ยึดติดกับวัตถุ ทำให้ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ประกอบกับสถานการณ์การแตกแยกด้านความคิด ความเชื่อ แต่ละฝ่ายต่างยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองของตนอย่างเหนียวแน่นว่าแนวทางของฝ่ายตนนั้นถูกต้อง ชอบธรรม เมื่อคนในชาติแบ่งออกเป็นหลายฝ่าย ร้อยกรองการเมืองช่วงนี้จึงปรากฏแนวคิดเรียกร้องให้ทุกคนในชาติหันมาปรองดอง สมานฉันท์ และยิ่งบรรยายความขัดแย้งของคนในชาติที่ทวีความรุนแรง กวีก็ใช้บทร้อยกรองกระตุ้นเตือนสติสังคมให้รู้จักสามัคคี คู่ขนานไปกับการชี้ให้เห็นว่า ผลของการขาดความสามัคคีจะก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติอย่างไร

ผู้วิจัยพบแนวคิดลำดับต่อมา คือ แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิพากษ์ วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาล กวีได้วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทุกยุคสมัย ไม่จำกัดเฉพาะรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งเท่านั้น จากปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นบทบาทของกวีได้เป็นอย่างดี กวีไม่ได้เป็นแค่เพียงหน่วยหนึ่งในสังคมเท่านั้น แต่กวียังทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลทางอ้อม ในฐานะพลเมืองพิเศษกว่าประชาชนทั่วไป กล่าวคือ กวีมีพื้นที่พิเศษในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง นั่นคือ บทกวี ในขณะที่เดียวกันกวีก็ได้อาศัยกลวิธีทางวรรณศิลป์หรือกลวิธีการประพันธ์เป็นเครื่องมือในการโจมตีรัฐบาลได้อย่างแยบยล การทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของกวีดังกล่าว มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รู้รอบ และยังสามารถจุดประกายประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลที่ผู้อ่านบางคนอาจมองข้าม อย่างไรก็ตาม ผู้เสพก็จะต้องใช้วิจารณญาณในอ่านบทกวีและตรวจสอบข้อมูลที่กวีนำเสนออย่างรอบคอบ รอบด้าน และตระหนักผู้เท่าทันสื่อ เพื่อไม่ให้เกิดความคิด ความเชื่อโน้มเอียงไปตามกระแส

แนวคิดเชื่อมั่นในพลังประชาชน และแนวคิดเรียกร้องสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชนเป็นแนวคิดที่พบในลำดับต่อมา แนวคิดทั้ง 2 แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นลักษณะการสืบสายธารแนวคิดศิลปะเพื่อชีวิต ศิลปะเพื่อประชาชนเป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นอีกลักษณะเด่นของร้อยกรองการเมืองในยุคนี้ กวียังคงเชื่อมั่นในพลังของประชาชนว่า สามารถต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมต่าง ๆ ได้ และกวีต่างเชื่อมั่นว่า สิทธิ เสรีภาพของประชาชน คือ ตัวบ่งชี้ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศชาติอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนต้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างอิสระ และเมื่อการเมืองเกิดข้อขัดแย้งอย่างเข้มข้น จนนำไปสู่การชุมนุมของ

ภาคประชาชน ภาครัฐก็ไม่ควรลิดรอนสิทธิ เสรีภาพ และใช้อำนาจอย่างเกินขอบเขตเข้าปราบปรามประชาชน จึงปรากฏบทกวีที่มีแนวคิดต่อต้านความรุนแรงในการปราบปรามประชาชน เพราะกวีเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามประชาชนเป็นการกระทำที่ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง

ร้อยกรองการเมืองในสมัย พ.ศ. 2550-2555 ยังมีแนวคิดเตือนประชาชนให้รู้เท่าทันนักการเมือง การปรากฏแนวคิดดังกล่าวเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่า ปัจจุบันภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและประชาชนมีความใกล้ชิดกันมากกว่าในอดีต ประชาชนเริ่มมีบทบาทในการตรวจสอบนักการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน กวีได้ชี้ให้เห็นว่านักการเมืองได้ใช้ความไว้วางใจ สร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนนิยม เพื่อเป็นเครื่องมือในการหาเสียง กวีได้เตือนสติประชาชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของนักการเมือง ที่ต่างแอบอ้างสิทธิอ้างเสียงของประชาชนมาสร้างฐานอำนาจ อ้างความชอบธรรมที่นำไปสู่ความแตกแยกของคนในชาติ

แนวคิดต่อต้านอำนาจเผด็จการทหารเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่พบ ภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 กวีหลายฝ่ายมีแนวคิดต่อต้านอำนาจเผด็จการทหารอย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกวีได้ตระหนักรู้ว่าการทำรัฐประหารที่เคยเกิดขึ้นแล้วหลายครั้งเป็นสิ่งที่ละเมิดหลักการประชาธิปไตย และลิดรอนสิทธิ อำนาจอธิปไตยของปวงชน กวีได้แสดงจุดยืนของตนอย่างชัดเจนว่า พร้อมจะอยู่เคียงข้างประชาชน และต่อสู้กับอำนาจเผด็จการด้วยวิธีอหิงสาโดยใช้ปลายปากกาเป็นอาวุธทางวรรณกรรม เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยให้แก่ประเทศชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับความยุติธรรมและบทบาทหน้าที่ของศาล เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่พบเฉพาะในร้อยกรองการเมืองสมัยนี้ เนื่องจากในช่วงนี้สังคมเริ่มตั้งคำถามกับบทบาทหน้าที่ของศาลอย่างกว้างขวางว่า ถูกฝ่ายบริหารเข้าแทรกแซงอำนาจ ทำให้ภาพลักษณ์ของศาลซึ่งสังคมคาดหวังว่าจะต้องมีความเที่ยงธรรมต้องสั่นคลอน กวีจึงเสนอสารเกี่ยวกับบทบาทที่แท้จริงของศาลว่า จะต้องดำรงความยุติธรรม ไม่ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง หากเป็นเช่นนั้น ความขัดแย้งทางการเมืองของสังคมไทยก็จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และทำให้ประเทศชาติเสียหาย เพราะเจ้าหน้าที่รัฐไร้ความยุติธรรมและขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

แนวคิดที่พบเป็นลำดับสุดท้าย คือ แนวคิดเชิดชูสถาบัน ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นแนวคิดที่พบเฉพาะในร้อยกรองสมัย พ.ศ. 2550-2555 เพราะเป็นช่วงที่ประเทศเกิดกระแสชาตินิยม จนเกิดวาทกรรม “คลั่งชาติ” หรือ “รักชาติ” ประกอบกับการเมืองไทยแบ่งออกเป็นฝักฝ่ายอย่างชัดเจน คนที่มีความคิดเห็นขัดแย้งถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่ไม่รักชาติ รักสถาบัน กวีจึงมีแนวคิดแบ่งออกเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายแรกมองว่าควรที่จะยึดมั่นในสามสถาบันหลัก เพราะจะทำให้คนในประเทศมีความสามัคคี มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกัน และทำให้ประเทศชาติมั่นคง ในขณะที่กวีอีกฝ่ายมีมุมมองว่า การรักและยึดมั่นในสถาบันหลักของชาตินั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถกระทำได้ แต่ควรต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ลึกซึ้งว่า มีคนกลุ่มใดแสวงหาผลประโยชน์จากการปลุกกระแสให้รักชาติหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ กวีมองว่า บางครั้งการรักชาติโดยขาดสติจะทำให้คนในชาติหลงลืมความถูกต้อง

จากการวิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหา แนวคิดที่ปรากฏในร้อยกรอง พ.ศ. 2550-2555 เป็นทัศนะ

ของกวีที่มีต่อสังคม การเมือง อย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีทั้งประณาม ตำหนิ ตักเตือน เผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองของตน ชี้แนะ เสนอทางออกให้แก่ประเทศชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า บทร้อยกรองการเมืองสมัยนี้พลวัตไปตามบริบทสังคม การเมือง อย่างแน่นอน และกวีได้แสดงพันธกิจของตนไม่ต่างไปจากกวีที่เขียนร้อยกรองการเมืองในยุคอดีต

ผู้วิจัยยังพบว่า ลักษณะเด่นด้านฉันทลักษณ์ และกลวิธีทางวรรณศิลป์ในบทร้อยกรองช่วงระยะเวลาที่นำมาศึกษากวีวิจัย เป็นเรื่องชี้ชัดให้เห็นว่า กวีสมัยปัจจุบันล้วนมีรากฐานทางวรรณศิลป์ที่มั่นคง กวีต่างตระหนักในคุณค่าของขนบวรรณศิลป์ อีกทั้งยังสามารถสร้างสรรค์ ปรับประยุกต์ฉันทลักษณ์เก่าให้สอดคล้องกับเนื้อหา และแนวคิดใหม่ได้อย่างประสมกลมกลืน ลีลาภาษาที่อุดมไปด้วยรสวรรณศิลป์เหล่านี้ ช่วยเสริมคุณค่าให้บทร้อยกรองการเมืองร่วมสมัยสามารถสื่อสารความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองได้อย่างเข้มข้น พลังวรรณศิลป์จึงมิเป็นเพียงอารมณ์ประดับภาษาเท่านั้น หากยังเป็นอารมณ์ประดับความคิดนึกของกวี ที่มีต่อสังคม การเมือง ได้อย่างสมบูรณ์งดงาม

จากการศึกษาบทบาท หน้าที่ ของกวีที่พึงมีต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรม พบว่า กวีต่างใช้บทร้อยกรองการเมืองเป็นเครื่องตักเตือน สั่งสอน นักการเมือง ผู้ปกครอง ไม่ว่าจะฝ่ายทหารหรือฝ่ายพลเรือน ให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ มีจริยธรรมทางการเมือง มุ่งเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และใช้อำนาจปกครองประชาชนอย่างถูกต้อง ชอบธรรม ขณะเดียวกัน กวีได้ใช้พื้นที่ของร้อยกรองการเมืองเป็นเครื่องประกาศจุดยืนทางการเมืองของตน และชี้ให้ทุกฝ่ายตระหนักรู้ในคุณค่าของชีวิตมนุษย์ คุณค่าของการมีสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค อันเป็นอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ที่ทุกฝ่ายควรเคารพ อีกทั้งควรแสวงหาอำนาจ ประชาธิปไตยที่เป็นไปตามกติกาสากล ร่วมกับยึดมั่น ในสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ผลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ สังคม การเมือง ได้ข้อสรุปว่า บทร้อยกรองที่ดี กวีควร มุ่งเสนอสาระสำคัญเพื่อเตือนสติประชาชนทุกฝ่าย ให้มีวิจารณญาณ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ รอบด้าน เพื่อไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใด และที่สำคัญ กวีควรวางตนเป็นกลาง ชี้แนะประชาชนทุกฝ่ายให้ละวางอัตตา ไม่มองคู่แข่งแย่งทางการเมืองแบบคู่แข่งข้าม หรือประเมิน ฝ่ายตนถูกฝ่ายอื่นผิดด้วยมิฉฉาปฏิญญา การไม่ยอมอ่อนข้อประนีประนอมอาจทำให้การต่อสู้เรียกร้อง ประชาธิปไตยในสมัยนี้มีลักษณะเป็นอัตตาธิปไตย ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด ผู้เสียหายฝ่ายแพ้ย่อม ตกอยู่กับประเทศชาติและประชาชนในที่สุด ขณะ เดียวกันนักวิชาการด้านวรรณกรรมมีทัศนะว่า ร้อยกรอง การเมืองสมัยนี้เป็นเพียงบทกวีเฉพาะกิจที่สร้างขึ้น ตามปริบทสังคมเท่านั้น อย่างไรก็ตาม บทร้อยกรอง ยังคงเป็นบันทึกหน้าหนึ่งในประวัติศาสตร์การเมือง ร่วมสมัยที่สามารถสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของ สังคมได้เสมอมา

จากการศึกษางานวิจัยฉบับอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ข้อ ค้นพบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษา “กวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519” (วริศรา อนันตโท, 2547: 265) ซึ่ง พบว่า กวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเป็น เครื่องยืนยันถึงความเป็นกวีนิพนธ์เพื่อชีวิต และมี อิทธิพลต่อกวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาทางการเมืองในยุค ต่อมา เช่นเดียวกับการศึกษาเรื่อง “รอยแยกของ ความคิดในกวีนิพนธ์การเมืองยุคแบ่งสีแยกข้าง” (เสาวณิต จุลวงศ์, 2555: 177-203) บทความนี้

มุ่งเสนอสมมติฐานว่าด้วยความแตกต่างอย่างตรง กันข้ามของกวีนิพนธ์ทั้งสองฝ่าย บทกวีทั้งสองฝ่ายมี แนวคิดแบ่งเป็นสองแนวคิดใหญ่ซึ่งแยกตัวกันอย่าง ชัดเจน คือ แนวคิดที่ว่าด้วยความทุกข์ของประชาชน กับแนวคิดที่ว่าด้วยความทุกข์ของฝ่ายปกครอง การ ปะทะกันทางความคิดในกวีนิพนธ์การเมืองปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นการสืบทอดและคลี่คลายหรือใช้ประโยชน์ จากแนวคิดทางการเมืองจากยุคอดีตหลายประการ ได้แก่ การต่อต้านทุนนิยมเสรี การต่อต้านเผด็จการ อำนาจนิยม การต่อต้านรัฐบาลทหาร การต่อต้านการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามประชาชน ความทุกข์ ของประชาชน การเรียกร้องการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย การต่อต้านการแสวงหาผลประโยชน์ ให้ตนเองและพวกพ้อง แต่จากจุดยืนที่ต่างขั้วส่งผลให้ กวีนิพนธ์สองฝ่ายมองสภาพการณ์ปัจจุบันไปกันคนละ มุมและต่างวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ความ เป็นวาทกรรมของกวีนิพนธ์ปรากฏชัดเจน ซึ่งผู้สร้าง และผู้เสพต่างยอมรับการผลิตซ้ำวาทกรรมการเมือง เหล่านี้ด้วยความยินดี

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การ วิเคราะห์วรรณกรรมการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2545- 2548: กรณีศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่น ฟ้า ประจำปี พ.ศ. 2545-2548” ของ บุญยเสนอ ตริวิเศษ (2550: 43-64) ซึ่งมีเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับ หลักการประชาธิปไตย และการวิพากษ์การเมืองไทย ว่า เป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ เช่นเดียวกับ ข้อค้นพบของผู้วิจัยที่พบว่าเนื้อหาและแนวคิดของ ร้อยกรอง พ.ศ. 2550-2555 ส่วนใหญ่มีทั้งการ วิพากษ์วิจารณ์การเมืองและนโยบายการปกครอง ต่อต้านการใช้ความรุนแรงของภาครัฐกับประชาชน ในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะให้ประชาชนมีสติ ไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใดเพื่อ

ลดความขัดแย้งทางการเมืองของคนในสังคม

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการศึกษาวิจัยฉบับนี้สะท้อนให้เห็นว่า กวีทุกสมัยต่างใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง และระบอบทุนนิยมซึ่งมีอิทธิพลต่อการเมืองในสังคมไทย นอกจากนี้ ทำให้เห็นว่า กวียึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย และมีความศรัทธาในสิทธิเสรีภาพของประชาชน หากยึดมั่นคำกล่าวที่ว่า กวีคือหน่วยหนึ่งของสังคม ดังนั้น เนื้อหาและแนวคิดที่กวีได้นำเสนอผ่านวรรณกรรมนั้นก็สามารถเป็นตัวแทนความคิดของคนในสังคม และอุดมการณ์ประชาธิปไตยของคนในสังคมได้ว่า สังคมต้องการระบบการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมเพราะประชาชนเชื่อว่าหากประเทศชาติมีนักการเมืองที่ดี มีระบบการเมืองที่ชอบธรรมจะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมดีงาม และส่งผลให้ประเทศชาติสงบสุข

จากการศึกษาด้านกลวิธีทางวรรณศิลป์ ค้นพบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองในวารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ช่วง พ.ศ. 2531-2537” ของ สมพงษ์ บุตรกำฟ้า (2541) เรื่อง “แนวคิดและภาพสะท้อนทางสังคมจากร้อยกรองร่วมสมัยในหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ช่วง พ.ศ. 2531-2540” ของ นิศาชล สาทรา (2542) และผลงานวิจัย “ร้อยกรองการเมืองสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร” (ปรมาภรณ์ ลิ้มป์เลิศเสถียร, 2553) ซึ่งได้ข้อสรุปว่า กวีสมัยปัจจุบันยังคงสืบขนบด้านฉันทลักษณ์ และขนบวรรณศิลป์ และสามารถนำฉันทลักษณ์โบราณและกลวิธีทางวรรณศิลป์มาปรับประยุกต์ สร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับเรื่องราวทางการเมืองสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืน สามารถสร้างความไพเราะสละสลวย และสามารถสื่อความคิดได้อย่างมีพลังเข้มข้น

จากข้อค้นพบลักษณะเด่นด้านกลวิธีการประพันธ์ดังกล่าว จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า ร้อยกรองการเมือง พ.ศ. 2550-2555 กวียังคงให้ความสำคัญกับฉันทลักษณ์และกลวิธีทางวรรณศิลป์ในฐานะเป็นเครื่องมือที่ใช้แสดงความนึกคิด อีกนัยหนึ่งก็สะท้อนให้เห็นรากฐานทางวรรณศิลป์ที่มั่นคงของกวี กวีมีความสามารถทางฉันทลักษณ์และทางวรรณศิลป์ทั้งในแง่ของการสืบขนบและสร้างสรรค์ใหม่ ดังนั้น การสร้างสรรค์และการปรับประยุกต์ดังกล่าว มิได้เป็นเพียงการสร้างความแปลกใหม่ให้แก่แวดวงกวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัยเท่านั้น หากยังเป็นพลังปัญญาของกวีที่สามารถสืบสาน ถ่ายทอด เชื่อมโยงมรดกวรรณศิลป์จากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์ งดงาม

อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่า “พลัง” การสร้างสรรค์บทร้อยกรองจากสื่อสิ่งพิมพ์ในสมัยนี้ยังขาดแรงกระแทกใจ ไม่เข้มข้น และไม่อาจทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ดังเช่นยุคอดีต ทั้งนี้เพราะการตีพิมพ์เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์นั้นทำได้ช้ากว่าสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเอื้อให้กวีเขียนบทร้อยกรองเผยแพร่ไปสู่สังคมได้อย่างกว้าง รวดเร็ว ดังนั้น บทร้อยกรองที่กวีสร้างสรรค์ในสื่อสิ่งพิมพ์จึงมีพลังต่อมวลชนน้อยลง

ร้อยกรองการเมืองสมัยนี้จึงเป็นบทร้อยกรองเฉพาะกิจที่เขียนขึ้นตามบริบทสังคมเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม บทร้อยกรองการเมืองยังคงมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคม การเมือง และวรรณกรรม กวียังคงมีพันธกิจในการสืบทอดสายธารกวีนิพนธ์เพื่อชีวิต ร้อยกรองการเมืองทุกบทยังทำหน้าที่เป็นบันทึกประวัติศาสตร์สังคม การเมือง ให้คนรุ่นต่อไปได้ศึกษาเรียนรู้ ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน เพื่อเป็นบทเรียนที่ดีในการศึกษาสังคม การเมืองสืบไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาวิจัยการเมืองสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถึงสมัย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ทั้งในด้านเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีทางวรรณศิลป์
2. ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมประเภทอื่น ในช่วงเวลาเดียวกัน ทั้งในด้านเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีทางวรรณศิลป์

บรรณานุกรม

- Anantato, Warisara. 2004. "A Study the Poetry About the October 14, 1973 and October 6, 1976 Events." Master's thesis, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (in Thai).
- วริศรา อนันตโท. 2547. "กวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Butkamphee, Sompong. 1998. "An Analytical Study of Poetic Literature in Siam Rath Weekly Review Magazine During 1989-1994." Master's thesis, Department of Thai, Mahasarakham University. (in Thai).
- สมพงษ์ บุตรกำฟ้า. 2541. "วิเคราะห์วรรณกรรม ร้อยกรองในวารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ช่วง พ.ศ. 2531-2537." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ChiangKul, Wittayakorn. 2014, October 14. Interview. (in Thai).
- วิทยากร เชียงกุล. 14 ตุลาคม 2557. สัมภาษณ์.
- Chunlawong, Saowanit. 2012. "The Cracks of Thoughts in the Political Poems in the Age of Discrimination." In Suradech Chotiudompant (ed.), **Knowledge of literature is Trisilpa: Theory of Aesthetics, Social**, pp.177-203. Bangkok: Sangsan Books. (in Thai).
- เสาวณิต จุลวงศ์. 2555. "รอยแยกของความคิดใน กวีนิพนธ์การเมืองยุคแบ่งสีแยกข้าง." ใน สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (บรรณาธิการ), **ศาสตร์แห่งวรรณคดีคือตรีศิลป์: ทฤษฎีสุนทรียะ สังคม**, หน้า 177-203. กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- Jindalaoang, Chaowsilp. 2009. "Destroyed Country." **Siam Rath Weekly** 57, 2: 81. (in Thai).
- เชาว์ศิลป์ จินดาละออง. 2552. "แผ่นดินทวยยุค." **สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์** 57, 2: 81.
- Kongthong, Phinyo. 2001. **Golden Lines of Life, Poetry for Life 2500-2519 B.E.** Bangkok: October Printing House. (in Thai).
- ภิญโญ กองทอง. 2544. **วรรณคดีของชีวิต บทกวีเพื่อชีวิต พ.ศ. 2500-2519**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- Limlertsathien, Paramaporn. 2010. "Political Poems during the Period of Ex-prime Minister Thaksin Shinawatra's Government." **University of the Thai Chamber of Commerce Journal** 30, 4: 44-58. (in Thai).
- ปรมาภรณ์ ลิมป์เลิศเสถียร. 2553. "ร้อยกรองการเมือง สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร." **วารสารวิชาการ**

- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 30, 4: 44-58.
- Naitiwa. 2008, June 15. "Bet of Thailand." **Komchadluek**: 20. (in Thai).
- นายทิวา. 15 มิถุนายน 2551. "เดิมพันประเทศไทย." **คมชัดลึก**: 20.
- Naitiwa. 2010, May 22. "Adrift." **Komchadluek**: 20. (in Thai).
- นายทิวา. 22 พฤษภาคม 2553. "ตามยถากรรม." **คมชัดลึก**: 20.
- Naitiwa. 2012, June 30. "Endless War." **Komchadluek**: 20. (in Thai).
- นายทิวา. 30 มิถุนายน 2555. "สงครามไม่รู้จบ." **คมชัดลึก**: 20.
- Nirandon, Niras. 2008, October 15. "Power Game People Game." **Siam Rath Weekly** 56, 1: 107. (in Thai).
- นิราศ นรินทร์. 2551. "เกมอำนาจ-เกมประชาชน." **สยามรัฐสุดสัปดาห์** 56, 1: 107.
- Pinak. 2010. "Be Realized." **Siam Rath Weekly** 58, 8: 59. (in Thai).
- ปิณฑก. 2553. "ตื่นเถิด." **สยามรัฐสุดสัปดาห์วิจารณ์** 58, 8: 59.
- Pongpaiboon, Naowarat. 2012, March 18. "Mission." **Daily News**: 16. (in Thai).
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 18 มีนาคม 2555. "พันธกิจ." **เดลินิวส์**: 16.
- Rongwudaeng, Intha. 2011. "Be Aghast Now." **Siam Rath Weekly** 58, 34: 21. (in Thai).
- อินธา ร่องวัฏแดง. 2554. "เหมือนถูกเงาจิ้งจกแล้วครานี้." **สยามรัฐสุดสัปดาห์วิจารณ์** 58, 34: 21.
- Ruangrat, Pailin. 2007. "The Cry and Laugh of Poets 75 Years Ago on Democracy Pathway." In **Poetry on the Democracy Pathway**, pp. 15-29. Bangkok: The Writers' Association of Thailand. (in Thai).
- โพลิน รุ่งรัตน์. 2550. "เสียงร่ำไห้และเสียงหัวเราะของกวี 75 ปีบนถนนประชาธิปไตย." ใน **กวีนิพนธ์บนถนนประชาธิปไตย**, หน้า 15-29. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย.
- Sangkrajang, Chamaiporn. 2007. **Poetry on the Democracy Pathway**. Bangkok: The Writers' Association of Thailand. (in Thai).
- ชมัยพร แสงกระจ่าง. 2550. **กวีนิพนธ์บนถนนประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย.
- Sangthong, Pichet. 2014, June 5. Interview. (in Thai).
- พิเชฐ แสงทอง. 5 มิถุนายน 2557. สัมภาษณ์, Satra, Nisachol. 1999. "Theme and Social Reflections in Contemporary Verses in Matchon Weekly During 1988-1997." Master's thesis, Department of Thai, Mahasarakham University. (in Thai).
- นิตาชล สาทรา. 2542. "แนวคิดและภาพสะท้อนทางสังคมจากร้อยกรองร่วมสมัยในหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ช่วง พ.ศ. 2531-2540." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Sujjapun, Ruenruthai. 1998. **October 14 Through 25 years of Literature for life, Overview of Poetry for Life**. Bangkok: The October 14 Through 25 Years Project Committees. (in Thai).
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. 2541. **25 ปี 14 ตุลาคม มองผ่านวรรณกรรมเพื่อชีวิต ภาพโดยรวมของกวี**

นิพนธ์เพื่อชีวิต. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการโครงการ 25 ปี 14 ตุลา.

Thubthewmai, Yodthong. 2011, April 19. "I Will **Take the Sky to Rub.**" **The Nation Weekly** 19, 984: 23. (in Thai).

ยอดธง ทับทิวไม้. 2554. "กู่จะหยิบแผ่นฟ้ามาขยี้." **เนชั่นสุดสัปดาห์** 19, 984: 23.

Tositrakul, Rosana. 2014, October 14. Interview. (in Thai).

รสนา โตสิตระกูล. 14 ตุลาคม 2557. สัมภาษณ์.

Triwiset, Bunsanoe. 2007. "An Analysis of Political Literary Works during the Years of 2545-2548 B.E. : A Case Study of Pan Waen Fa Short Story Literary Works

Awards in 2545-2548 B.E." **Naresuan University Journal** 4, 3: 43-64. (in Thai).

บุญยี่เสนาอ ตริวิเศษ. 2550. "การวิเคราะห์วรรณกรรมการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2545-2548: กรณีศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าประจำปี พ.ศ. 2545-2548." **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** 4, 3: 43-64.

Weerawong, Sumalee, et al. 2001. **Contemporary Thai Poetry: Analysis and Anthology.** Bangkok: Siam. (in Thai).

สุมาลี วีระวงศ์ และคณะ. 2544. **กวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย: บทวิเคราะห์และสรุพนิพนธ์.** กรุงเทพมหานคร: ศยาม.

Paramaporn Limlertsathian received her Master of Arts in Thai from Chulalongkorn University. She is currently an assistant professor at the Department of Thai for Communication, School of Humanities and Applied Arts, University of the Thai Chamber of Commerce. Her main interest is in Thai language and literature, especially poetry.